

ת"פ 27373/05/12 - מדינת ישראל נגד יובל זקן

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 27373-05-12 מדינת ישראל נ' זקן

בפני	כב' השופט ירון מינטקביץ
מאשימה	מדינת ישראל ע"י עו"ד שחר מלול
נגד	
נאשמים	יובל זקן ע"י עו"ד חן הולנדר

החלטה

לפני בקשת הנאשם לחזור בו מהודאתו.

רקע

נגד הנאשם הוגש כתב אישום, המייחס לו עבירות של קבלת דבר במרמה ועושק. תמציתו של האישום היא, כי הנאשם הונה אדם וקיבל ממנו במרמה סכום של כ- 170,000 ש"ח, תוך שיצר כלפיו מצג כאילו ידאג לו לדירת מגורים בדיוור ציבורי, וזאת תוך ניצול מצוקתו וחוסר הבנתו של המתלונן.

כתב האישום הוגש בחודש מאי 2012, ולאחר מספר דיונים, נתנה ביום 11.11.203 תשובתו לאישום, בה כפר במיוחס לו. התיק נקבע להוכחות ליום 12.5.2014.

בפתח ישיבת ההוכחות הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר דיוני לפי הנאשם יודע במיוחס לו ויורשע, ובכפוף לכך שיפקיד סכום של 50,000 ש"ח אשר ישמש לפיצוי המתלונן, יתוקן כתב האישום בדרך של הפחתת סכום המרמה אשר יוחס לו, מ 169,900 ל- 140,000. כן הוסכם, כי הנאשם ישלח לשירות המבחן לקבלת תסקיר לענין העונש.

לאור ההסדר, הודה הנאשם במיוחס לו והורשע.

להשלמת התמונה אוסיף, כי הדיונים הקודמים התנהלו לפני כב' ס. הנשיאה מאק-קלמנוביץ, אך בשל סידורי עבודתו של בית המשפט הועבר התיק אלי להמשך טיפול. כמו כן, הנאשם יוצג על ידי עו"ד שמואל אלבראנס בעת שהודה. מטעמים שלא נמסרו לבית המשפט, החליפה הסניגוריה הציבורית את היצוג ועתה מיוצג הנאשם על ידי עו"ד חן הולנדר.

עמדות הצדדים

לטענת הנאשם, הוא הודה בשל לחצו של סניגורו הקודם, עו"ד אלבראנס, מבלי שהבין מדוע הוא מודה ומבלי שקיבל הסברים ביחס להסדר הטיעון וזאת למרות שלא ביצע העבירות המיוחסות לו.

ב"כ הנאשם, עו"ד הולנדר, הוסיף על דברי הנאשם, כי הבקשה עלתה בטרם הטעונים לעונש ובטרם ידע הנאשם מה עונש צפוי לו, ועל כן אין מדובר בבקשה "טקטית" אלא ברצונו לעמוד על חפזו - ולענין זה הפנה לע"פ 3754/91, סמחאת נ' מדינת ישראל. בטעונו הוסיף, כי שמע את בקשת הנאשם לחזור בו מהודאתו רק בפתח הדיון, ועל כן לא צירף לטעונו את תגובת בא כוחו הקודם של הנאשם, עו"ד אלבראנס.

לאחר שמיעת הנאשם ובא כוחו הוריתי לב"כ הנאשם לצרף את תגובתו של עו"ד אלבראנס לבקשה - וזו הוגשה מאוחר יותר. בתגובתו מסר עו"ד אלבראנס, כי הבהיר לנאשם בפירוט מהות הסדר הטיעון והשלכותיו וכי הנאשם הבין הענין. עוד עלה מהתגובה, כי בית המשפט הבהיר לנאשם את כתב האישום והנאשם הודה לאחר שהדברים הובהרו לו.

המאשימה מתנגדת לבקשה. לשיטתה מדובר בצעד טקטי, אשר מטרתו התשת המתלונן, ולא עמידה על חפזו של הנאשם. לענין זה הפנתה לכך שהבקשה עלתה רק במועד הטעונים לעונש, למרות שחלף זמן ניכר מאז הודית הנאשם במהלכו היו לו די הזדמנויות לפנות בענין זה לב"כ. עוד הפנתה המאשימה לכך שהנאשם היה ער לכל פרטי ההסדר בטרם הודה.

דיון והכרעה

לאחר שנתתי דעתי לנסיבות הענין וטעוני הצדדים, לא ראיתי כי במקרה שלפני מתקיימים המיוחדים בהם מדבר סעיף 153 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב-1982, בהם ניתן להתיר לנאשם לחזור בו מהודאה:

מפרוטוקול ישיבת יום 12.5.14, עולה כי הסדר הטיעון הוצג בבית המשפט באופן מפורט, ובית המשפט אף הקריא והסביר לנאשם את כתב האישום ורק לאחר מכן הודה הנאשם. יתרה מכך, במהלך הצגת ההסדר התגלעה מחלוקת בין הצדדים באיזה שלב יעיד המתלונן, וענין זה כמעט וסיכל את ההגעה להסדר, שכן בא כוחו הקודם של הנאשם עמד על כך שהראיות לעונש ישמעו רק לאחר שיתקבל תסקיר. מפרוטוקול הדיון עולה, כי הדיון הופסק ובמהלך ההפסקה בא כוחו הקודם של הנאשם שוחח עמו בענין. לאחר ההפסקה הסכים ב"כ המאשימה כי המתלונן יעיד במועד הבא.

גם מהצהרתו של עו"ד אלבראנס עולה, כי הנאשם הבין היטב את הסדר הטיעון והיה מעורב, דרך בא כוחו, במשא והמתן שבין הצדדים ובגיבוש ההצעה להסדר. עוד עולה, כי ב"כ הנאשם ביקש מבית המשפט להסביר לנאשם את הסדר הטיעון בטרם הודה - וכך היה (כעולה גם מהפרוטוקול).

נתונים אלו סותרים את טענת הנאשם, כי לא הבין את מהות הודאתו אלא רק "הנהן" בראשו במהלך הדיון. לא יכול להיות ספק, למקרא פרוטוקול הדיון, כי הנאשם הבין היטב את פרטי הסדר הטיעון ואת משמעות הודאתו בטרם הודה והורשע.

נתתי דעת לע"פ 3754/91, סמחאת נ' מדינת ישראל אליו הפנה ב"כ הנאשם. פסק דין זה מציע גישה "ליברלית", לפיה די בכך שנאשם שינה טעמו לאחר שהודה ומבקש לעמוד על חפזו, כדי להתיר לו לחזור מהודאה. הגישה הרווחת כיום בפסיקה שונה ומציבה מבחנים נוקשים יותר, השמים דגש על משקלה ורצינותה של הודאה בבית משפט, אשר יש בה לחייב נאשם. ר' למשל ע"פ 3227/10 - פלוני נ' מדינת ישראל:

4. השאלה הניצבת במרכז ערעור זה היא האם יש להיעתר לבקשת המערער לחזור בו מהודאתו ולבטל את הרשעתו בדיון.

נאשם "רשאי בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודאה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית

המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו" (ראו סעיף 153 (א) לחוק סדר הדין הפלילי). החזרה מהודיה טעונה רשות של בית המשפט וכפופה לקיומם של נימוקים מיוחדים. המחוקק לא הגדיר מהם אותם "נימוקים מיוחדים" שיצדיקו חזרה מהודיה. הפסיקה שדנה בסוגיה זו התוותה מספר קווים מנחים למתן היתר לנאשם לחזור בו מהודייתו. ככלל, נפסק כי הנסיבות בהן ישקול בית המשפט חזרה מהודיה הן חריגות. כך למשל, כאשר קיים חשש שההודיה לא נעשתה חופשית ומרצון; המבקש לא הבין את משמעות הודייתו וההודיה הושגה שלא כדין (ראו ע"פ 5583/08 פלוני נ' מדינת ישראל (13.4.2010); ע"פ 3165/08 עסאלה נ' מדינת ישראל (29.5.2008); מ"ח 6520/08 סגיר נ' מדינת ישראל (11.11.2008); מ"ח 8115/07 פלוני נ' מדינת ישראל (16.4.2008); ע"פ 635/05 דענא נ' מדינת ישראל (26.11.2007); ע"פ 1932/04 רג'בי נ' מדינת ישראל (14.4.2005); ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נו (1) 577). הכללים בנושא זה אינם נוקשים. רשימת הנימוקים המיוחדים הנדרשים אינה רשימה סגורה (ראו ע"פ 6229/07 מופק נ' מדינת ישראל (20.11.2008); ע"פ 3991/04 רג'בי נ' מדינת ישראל (2.5.2005); עניין סמחאת).

נדמה כי קיימים שני סוגי פגמים שיש בהם להביא למתן רשות לנאשם לחזור בו מהודייתו. האחד, נעוץ בנאשם עצמו. לאמור- לנוכח מצבו הסובייקטיבי אין זה ראוי להותיר ההרשעה על כנה. האחר, נעוץ בהליך עצמו. למשל כאשר הדרישות הדיניות לא נשמרו, הסניגור לא הסביר כנדרש את מהות ההודיה או שבית משפט התעלם מחזרת הנאשם מההודיה בשלב התסקיר או בשלב העונש מבלי לברר את העניין (וראו והשוו: ע"פ 6952/10 בשימוב נ' מדינת ישראל (12.1.11)). ברקע, כוחה המשפטי של הודיה שניתנה בפני בית המשפט. האחרונה מהווה את הבסיס להרשעת הנאשם על כל המשתמע מכך. דווקא בשל האמור יש להתייחס להודאת נאשם בתוך כותלי בית המשפט ברצינות הראויה. הנאשם אינו בגדר "סוחר בשוק" המשפט הפלילי. הוא אינו רשאי לשמור את כל הקלפים באמתחתו ואינו בן חורין לעבור מהודאה לכפירה בכל עת אשר יחפוץ. אולם, היה ולמשל מתברר שקיים חשש ממשי לנפילת פגם ברצונו החופשי של הנאשם או בהבנתו את משמעות הודייתו, כי אז כובד המשקל של ההודאה יטה את הכף לכיוון מתן רשות לנאשם לחזור בו. לנוכח מורכבות הסוגיה אין מנוס מכך כי העניין ייבחן גם על פי מכלול הנסיבות הנלוות להודיה (ראו ע"פ 3991/04 דלעיל).

המסקנה העולה היא, כי במקרה שלפני לא מתקיימים הנימוקים המיוחדים אשר נקבעו בפסיקה כמצדיקים מתן רשות לנאשם לחזור מהודאה: לא יכול להיות ספק, כי הודאת הנאשם בבית המשפט נשמעה רק לאחר שהסדר הטיעון הוסבר לו היטב על ידי בא כוחו ועל ידי בית המשפט ולאחר שהבין משמעות הודאתו. לא עלתה כל טענה הנוגעת למצבו הסובייקטיבי של הנאשם.

מעבר לכך, הודאת הנאשם באה במועד אשר נקבע לשמיעת הוכחות, לאחר שהתייצבו כל עדי תביעה. כמו כן, הבקשה לחזרה מהודאה באה רק במועד אשר נקבע לשמיעת הטיעונים לעונש, וזאת למרות שמדברי הנאשם עצמו עלה, כי היה בקשר עם עו"ד אלבראנס במהלך התקופה שלאחר שהודה. לוח הזמנים האמור אינו תומך בטענה כי חזרת הנאשם מהודאתו אינה "טקטית".

לאור האמור למעלה, דוחה הבקשה להתיק לנאשם לחזור בו מהודאתו. לפיכך, בישיבת יום 4.3.15 ישמעו הטיעונים לעונש.

ניתנה היום, ז' שבט תשע"ה, 27 ינואר 2015, בהעדר הצדדים.